

Механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника (СВАМ) Питања и одговори

Последњи пут ажурирано 22. децембра 2023.

Садржај

Опште	5
Зашто ЕУ уводи механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника?	5
Докле се стигло са увођењем механизма СВАМ?	6
Како функционише СВАМ?	7
Како СВАМ интерагује са Системом трговине емисијама у ЕУ (ЕТS)?	7
На који начин је механизам СВАМ усклађен са осталим системима трговине емисијама изван ЕУ?	8
Које секторе обухвата нови механизам и зашто су изабрани?	9
На коју робу се примењује Уредба о СВАМ?	9
Да ли се СВАМ примењује на „половну“ робу?	9
Да ли се СВАМ примењује на „враћену робу“?	9
Како ће СВАМ решити цурење угљеника готових или полуготових производа?	10
Да ли се СВАМ примењује на најудаљеније регионе ЕУ, као што су Мајот или Ла Реунион?	10
Које треће земље спадају у област примене механизма СВАМ?	10
Да ли морам да пријавим увоз робе која подлеже механизму СВАМ која потиче из Уједињеног Краљевства?	10
Шта се дешава у прелазном периоду?	10
Да ли постоје казне за непоштовање Уредбе о СВАМ?	11
Где могу да нађем детаљне информације о томе како да извршим пријављивање уграђених емисија?	11
Да ли обавезно коришћење обрасца за комуникацију у Excel формату?	11
Ко је одговоран ако су достављене нетачне или недовољне информације?	12
Коме могу да се обратим ако имам додатна, конкретнија питања?	12
Извештавање: општа питања	12
Ко је одговоран за извештавање?	12

Да ли увозник може да има неколико индиректних царинских представника?	12
Да ли ће привредним друштвима да буде дозвољено да подносе извештаје на централизованом нивоу ако подружнице у различитим државама чланицама имају различите регистарске и идентификационе бројеве привредног субјекта (EORI бројеве)?	13
Које су обавезе у вези са извештавањем? До када морам да доставим извештај?	13
Увозим веома мале количине робе која подлеже механизму СВAM. Да ли ови производи спадају у област примене Уредбе о СВAM?.....	14
Извештавање: одговорности и поступци	14
Која је улога Европске комисије у прелазном периоду?	14
Шта је надлежни национални орган (NCA)?	15
Да ли увозници робе која подлеже механизму СВAM морају да буду „овлашћени“ да би увозили робу која подлеже механизму СВAM у прелазном периоду?	15
Да ли постоје обавезе у вези са потврђивањем у прелазном периоду?	15
Које уграђене емисије мора да пријави сваки сектор механизма СВAM?	16
Које информације подносиоци извештаја треба да траже од произвођача из трећих земаља да би били сигурни да могу да доставе кварталне СВAM извештај?	17
Која оригинална документа морају да се доставе у тромесечном СВAM извештају?	17
Која је ефективна платива „цена угљеника“ коју морам да пријавим?	17
Ко ће проверавати тачност достављених података и извештаја?.....	18
Да ли је могуће исправити СВAM извештај који је већ достављен?.....	18
Да ли извештај мора да буде само на енглеском језику или је могуће доставити извештај на другом језику?.....	18
Извештавање: Прелазни регистар СВAM	18
Шта је Прелазни регистар СВAM?.....	18
У које сврхе ће се користити Прелазни регистар СВAM?.....	18
Да ли је Прелазни регистар СВAM исти као и Царински портал ЕУ за привреднике?	19
Да ли ће се са подацима који се поделе у Прелазном регистару СВAM поступати као са поверљивим подацима?	19
Како могу да се региструјем као подносилац и приступим Прелазном регистру СВAM?	20
Која окружења у Прелазном регистару СВAM су доступна?	
Ко је овлашћен да региструје привредно друштво као подносиоца извештаја у механизму СВAM?	20
Ко може да попуни обавезе у вези са подношењем СВAM извештаја у Прелазном регистру СВAM за подносилоца извештаја?	21
Да ли привредна друштва која не подлежу директно СВAM механизму такође могу да приступе Прелазном регистру СВAM?.....	21

Како да унесем податке у Прелазни регистар СВАМ?	21
Методологија израчунавања уграђених емисија у роби која подлеже механизму роба која подлеже механизму СВАМ у прелазном периоду	22
Који је релевантан период за израчунавање уграђених емисија? Да ли могу да се користе подаци из претходних година?.....	22
Шта је једноставна, а шта комплексна роба?	22
Шта су директне и индиректне емисије?	22
Шта је „приступ мехура“ и како функционише?.....	23
Ако је увезена роба која подлеже механизму СВАМ произведена коришћењем прекурсора из ЕУ (нпр. сирово гвожђе), да ли се то мора узети у обзир приликом израчунавања?	23
Да ли ће Европска комисија формално или неформално потврдити „еквивалентност“ алтернативних метода?.....	23
Како се утврђују индиректне емисије за производњу робе која подлеже механизму СВАМ?..	23
Које факторе емисије за електричну енергију треба користити за утврђивање индиректних емисија?.....	24
Може ли се тржишним сертификатима (гаранције порекла, сертификати о коришћењу обновљивих извора енергије итд.) правдати примена фактора стварних емисија?	24
Да ли емисије из транспорта робе на локацији треба укључити у обрачун?	24
Да ли се хватање и коришћење угљеника (CCU) / хватање и коришћење угљеника (CCS) може користити за компензовање емисија за потребе одређивања уграђених емисија?.....	24
Добављач ми не доставља неопходне информације пре рока за подношење извештаја. Шта треба да радим?.....	25
Шта су подразумеване вредности? Како функционишу?	25
Како се одређују подразумеване вредности и када ће бити објављене?.....	26
До када ће увозницима у ЕУ бити дозвољено да користе алтернативне методе праћења и извештавања?	26
Како треба рачунати емисије које потичу из коришћења биомасе?.....	26
Како се децимале заокружују и како се третирају у обрачунима?.....	27
Како се поступа са артиклима залиха за које нису доступни подаци о емисијама?.....	27
Ако се објекат истовремено користи у више производних процеса, као се емисије из тог објекта распоређују на сваки од производних процеса?	27
Да ли је производе који не задовољавају спецификације, али се могу продати, потребно узети у обзир приликом одређивања нивоа активности?	27
Цемент.....	28
Да ли је цемент дефинисан као комплексна роба која спада у обухват механизма СВАМ?	28
Ђубрива	28

Да ли се егзотермне хемијске реакције у производњи ђубрива рачунају као директне емисије?	28
Да ли CO ₂ везан у уреи може да се рачуна као негативна емисија?	28
Електрична енергија као роба која подлеже механизму СВAM.....	28
Ко је подносилац СВAM извештаја за увоз електричне енергије?	28
Која је разлика између фактора емисије за електричну енергију и фактора емисије CO ₂ ?	29
Које фактори емисије CO ₂ треба користити?	29
Који су захтеви за извештавање о стварним уграђеним емисијама електричне енергије, такозваној „кондиционалности“?	29
Да ли се транзит кроз земље које нису у ЕУ узима у обзир за потребе извештавања о електричној енергији у механизму СВAM?.....	30
Које су границе система за одређивање уграђених емисија електричне енергије?	30
Водоник.....	30
Која је веза између водоника као робе која подлеже механизму СВAM и Директиве о обновљивим изворима енергије (ЕУ) 2018/2001 (‘RED II’)?	30
Гвожђе и челик	31
Приликом израчунавања уграђених емисија производа од челика, да ли су у израчунавање границе укључени помоћни процеси, као што су кречне пећи или постројења са коксним пећима?	31
Да ли пелети руде гвожђа улазе у обухват механизма СВAM?.....	31
Алуминијум/челик	31
Да ли је специфичне уграђене емисије робе алуминијума/челика потребно одредити посебно за различите разреде легуре?	31
Царина.....	31
Да ли увозник може да користи различите царинске представнике за царинску декларацију и извештавање у механизму СВAM?	32
Шта се дешава ако индиректни царински представник не пристане да извршава обавезе извештавања у механизму СВAM?	32
Може ли директни царински представник бити декларант за СВAM извештаје за компаније основане на територији ЕУ?	
Да ли ће царински представници имати обавезу да провере да ли је њихов клијент регистровани подносилац СВAM извештаја пре подношења царинске декларације у његово име за робу која подлеже механизму СВAM?.....	33
Моје привредно друштво је регистровано у једној држави чланици ЕУ, али увози робу која подлеже механизму СВAM кроз више држава чланица. Да ли све те увозе треба да објединим у један јединствени квартални извештај?	33
Да ли се роба у транзиту кроз ЕУ мора пријавити у складу с механизмом СВAM?	34

Да ли ће се обавеза извештавања у оквиру механизма СВAM примењивати на роба која подлеже механизму СВAM која је ушла у слободан промет унутар ЕУ услед неусклађености са царинским поступком који не представља увоз (нпр. привремени пријем) и за коју су све дажбине и порези већ плаћени кроз тај неусклађени поступак?	34
<u>Да ли треба да пријавим СВAM робу која је стављена у режим активног оплемењивања?</u>	
Период дефинитивне примене	35
Како ће СВAM функционисати у пракси у периоду дефинитивне примене?	35
Које обавезе ће увозници робе која подлеже механизму СВAM имати у периоду дефинитивне примене?	36
Да ли ћете након 2026. године забранити увоз артикала који подлежу механизму СВAM ако увозник у ЕУ није овлашћени подносилац СВAM извештаја?.....	36
Како се може поднети СВAM извештај у периоду дефинитивне примене?	36
Како ћу моћи да приступим Регистру СВAM у периоду дефинитивне примене?	36
Која ће бити улога Европске комисије у периоду дефинитивне примене?	36
Да ли ће ЕУ проширити обухват механизма СВAM?	37
На који начин подносилац СВAM извештаја постаје „овлашћен“ и који је временски оквир за добијање овлашћења у периоду дефинитивне примене?	37
Како увозници у ЕУ могу да се осигурају да ће од извозника изван ЕУ добити информације које су им потребне да би могли правилно да користе нови систем?	37
На који начин ће се обезбеђивати поузданост пријављених информација?	37
Како ће функционисати акредитација верификатора?	38
Како ће се бесплатна расподела рачунати приликом обрачуна обавезе према механизму СВAM које је потребно платити?	38
Како ће се цена угљеника плаћена у трећој земљи одбијати од обавезе у механизму СВAM?	38

Опште

Напомињемо да се овај документ са најчешћим питањима усредсређује првенствено на прелазну фазу увођења Механизма прекограничног прилагођавања цене угљеника (СВAM), који је ступио на снагу 1. октобра 2023. године. Ипак, обрађено је и неколико питања која се тичу периода дефинитивног увођења механизма (који почиње у јануару 2026. године).

Зашто ЕУ уводи механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника?

- Европска унија предњачи у међународним напорима у борби против климатских промена. У Европском зеленом договору утврђен је јасан пут ка остварењу

амбициозног циља ЕУ да се до 2030. године постигне нето смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште за 55% у односу на ниво из 1990. године, а да се до 2050. године постигне климатска неутралност. У јулу 2021. године, Комисија је изнела предлоге политика *Fit za 55* како би ова амбиција постала стварност, чиме се ЕУ додатно етаблирала као глобални лидер на пољу борбе против климатских промена. Ове политике су у међувремену уобличене кроз преговоре са осталим учесницима у законодавном процесу – Европским парламентом и Саветом – а многе су сада уврштене у прописе ЕУ. Једна од њих је и Механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника (СВАМ) Европске уније.

- С обзиром на то да Европска унија има све веће климатске амбиције, а у неким земљама које нису чланице ЕУ преовлађују мање строге еколошке и климатске политике, постоји велики ризик од такозваног „цурења угљеника“, тј. ризик да ће привредна друштва са седиштем у ЕУ изместити производњу са интензивним емисијама угљеника у иностранство како би искористила блаже стандарде, или да ће производи из ЕУ бити замењени увозима који су произведени уз интензивније емисије угљеника. Такво цурење угљеника би могло да пребаци емисије изван Европе и на тај начин озбиљно подрије настојања Европске уније и глобална настојања у борби против климатских промена. СВАМ ће подржати растуће климатске амбиције ЕУ и обезбедити да деловање на спречавању климатских промена не буде осујећено измештањем производње у земље са мање амбициозним политикама.

Докле се стигло са увођењем механизма СВАМ?

- Европски парламент и Савет Европске уније, као учесници у законодавном процесу, потписали су 10. маја 2023. године [Уредбу о Механизму прекограничног прилагођавања цене угљеника \(ЕУ\) 2023/956](#). Примена механизма СВАМ у прелазном периоду почела је 1. октобра 2023. године, а рок за подношење првих кварталних извештаја је 31. јануар 2024. године. Скуп правила и захтева за извештавање о емисијама у оквиру механизма СВАМ ближе је одређен у [Имплементационој уредби \(ЕУ\) 2023/1773 о утврђивању правила о извештавању у прелазном периоду](#). Комисија је успоставила прелазни регистар СВАМ, припрема даље подзаконске акте и врши планирану анализу. Период дефинитивне примене механизма СВАМ почиње у јануару 2026. године.
- Европска комисија је ставила на располагање детаљна упутства за примену механизма СВАМ у прелазном периоду, која укључују детаљне приручнике, вебинаре, е-учење и друге материјале. Све информације за подршку спровођењу доступне су на [веб страници Комисије посвећеној механизму СВАМ](#).

Како функционише СВМ?

- СВМ је конципиран тако да буде усклађен са међународним обавезама Европске уније, укључујући и правила Светске трговинске организације (СТО). Систем СВМ прати модел Система трговине емисијама Европске уније (EU ETS) и функционише на следећи начин:
  - СВМ се примењује на стварне емисије уграђене у робу која се увози у ЕУ, које се утврђују према методологији која је у складу са извештавањем о емисијама у оквиру система EU ETS за производњу сличне робе у ЕУ.
  - од ступања на снагу дефинитивног периода примене СВМ 2026. године, увозници у ЕУ ће куповати СВМ сертификате који одговарају цени угљеника која би била плаћена да је роба произведена у складу с правилима ЕУ о утврђивању цене угљеника.
  - супротно томе, ако је произвођач изван ЕУ већ у трећој земљи платио цену угљеника на уграђене емисије за производњу увезене робе, трошак који одговара томе се може у потпуности одбити од обавезе у оквиру механизма СВМ.
- СВМ ће дакле допринети смањењу ризика од „цурења угљеника“, а истовремено ће подстицати произвођаче у земљама изван ЕУ да своје производне процесе учине зеленима, а земље да уведу мере утврђивања цене угљеника.
- да би се привреди и другим земљама пружила правна сигурност и стабилност, СВМ се уводи постепено и у почетном периоду ће се примењивати само на одређени број добара у секторима у којима постоји велики ризик од цурења угљеника: гвожђе/челик, цемент, ђубрива, алуминијум, водоник и производња електричне енергије. У прелазном периоду, који је почео 1. октобра 2023. године, за ова добра примењује се систем извештавања који треба да олакша несметано увођење и омогући дијалог са трећим земљама. Увозници ће у 2026. години почети да плаћају финансијске корекције у оквиру механизма СВМ.

Како СВМ интерагује са Системом трговине емисијама у ЕУ (ETS)?

- Систем трговине емисијама у ЕУ (ETS) је прва међународна шема трговине емисијама у свету и водећа политика ЕУ у борби против климатских промена. Он утврђује горњу границу емисија гасова са ефектом стаклене баште који могу бити испуштени из енергетских и великих индустријских постројења. Емисионе дозволе се морају купити на тржишту ETS на којем се тргује емисијама, мада се привреди дели и одређени број бесплатних емисионих дозвола да би се спречило цурење угљеника. Како би се додатно подстакла декарбонизација, СВМ ће се уводити постепено, паралелно са смањењем броја бесплатних емисионих дозвола. У систему EU ETS, број бесплатних емисионих дозвола се временом смањује за све секторе. За секторе на које се примењује механизам СВМ, број дозвола ће се убрзано смањивати почев од 2026. године, како би систем ETS постигао максималан утицај у остваривању

амбициозних климатских циљева ЕУ. Истовремено ће се вршити и постепено укидање финансијске корекције у оквиру механизма СВМ.

- СВМ ће се заснивати на систему сертификата који одговарају уграђеним емисијама у производима који подлежу механизму СВМ увезеним у Европску унију. СВМ се разликује од ЕТS у одређеним ограниченим областима где је то било потребно, јер није у питању систем „ограничавања и трговања“. Примера ради, за разлику од система ЕУ ЕТS, могуће је купити неограничен број сертификата. Ипак, цена СВМ сертификата ће одговарати цени емисионе дозволе у систему ЕТS.
- Када комплетан режим СВМ почне да се примењује 2026. године, систем ће бити прилагођен како би одражавао ревидирани систем ЕУ ЕТS, нарочито у вези са смањењем броја расположивих бесплатних емисионих дозвола у секторима на које се примењује механизам СВМ. То значи да ће СВМ тек почети да се примењује на производе на које се односи, и то директно пропорционално смањењу броја бесплатних емисионих дозвола додељених у оквиру система ЕТS за те секторе. Најједноставније речено, до потпуног укидања бесплатних емисионих дозвола у секторима на које се примењује СВМ у 2034. години, СВМ ће се примењивати само до процента емисија за које се не користе бесплатне емисионе дозволе у оквиру система ЕУ ЕТS, чиме се обезбеђује равноправан третман увозника у поређењу са произвођачима из ЕУ.

На који начин је механизам СВМ усклађен са осталим системима трговине емисијама изван ЕУ?

- СВМ ће обезбедити да увезена роба не добије „ништа мање повољан третман“ од производа ЕУ, захваљујући посебно трима карактеристикама СВМ концепције:
  - СВМ узима у обзир „стварне вредности“ уграђених емисија, што значи да ће рад на декарбонизацији које извозе у ЕУ довести до мањег плаћања СВМ;
  - цена потврда СВМ које треба набавити за увоз робе која подлеже механизму СВМ ће бити иста као и за произвођаче из ЕУ у оквиру Система трговине емисијама Европске уније (ЕУ ЕТS); и
  - ефективне цене угљеника које се плаћају изван ЕУ ће бити одбијене од усклађивања да би се избегла двострука цена.
- Ова цена угљеника плаћена у трећој земљи би могла на пример да буде због успостављеног система трговине емисијама. Комисија ће, пре завршетка прелазног периода, усвојити подзаконске акте ради утврђивања правила и процеса како би се узела у обзир ефективна цена угљеника плаћена у иностранству. У прелазном периоду, извештаји морају да укључују цену угљеника која се плаћа у земљи порекла за уграђене емисије у увезеној роби, узимајући у обзир све рабате или друге расположиве облике надокнаде, ради информисања.

Које секторе обухвата нови механизам и зашто су изабрани?

- СВАМ се почетку примењује на увоз следеће робе:
  - цемента
  - гвожђа и челика
  - алуминијума
  - ђубрива
  - водоника
  - електричне енергије
- Ови сектори су изабрани на основу конкретних критеријума, посебно њиховог великог ризика од цурења угљеника и високог интензитета емисије који ће на крају – када буду у потпуности уведени – представљати више од 50% емисија сектора индустрије који су обухваћени системом трговине емисијама. У будућности би СВАМ могао да буде проширен на друге секторе система трговине емисијама.

На коју робу се примењује Уредба о СВАМ?

- [Уредба о СВАМ](#) се примењује на шифре комбиноване номенклатуре (CN), што додаје два броја на шифру Хармонизованог система и користи се као шифра за робу за извоз изван ЕУ.
- Сва роба за коју морају да буду пријављене уграђене емисије наведена је у Прилогу I [Уредбе о СВАМ](#). Та роба се зове „роба која подлеже механизму СВАМ“.
- Сектори као што су „гвожђе и челик“ помињу се само у информативне сврхе. На пример, то значи да је увоз амонијака (шифра комбиноване номенклатуре 2814 у сектору ђубрива) обухваћен Уредбом о СВАМ иако се амонијак не користи за производњу ђубрива.

Да ли се СВАМ примењује на „половну“ робу?

- [Уредба о СВАМ](#) се примењује на сву робу која се увози у ЕУ, односно пушта у слободан промет на јединственом тржишту ЕУ.

Да ли се СВАМ примењује на „враћену робу“?

- Враћена роба је роба која је пуштена у слободан промет и на коју се примењују царинска ослобођења зато што је раније била роба Уније, или зато што јој је порекло у ЕУ или зато што је претходно пуштена у слободни промет, и зато што испуњава одређене услове (нпр. пуштена је у слободан промет у року од три године након што је претходно извезена).
- СВАМ се примењује само на увоз робе која потиче из трећих земаља. Дакле, ако роба има порекло у ЕУ, на њу се не примењује СВАМ.

Како ће СВМ решити цурење угљеника готових или полуготових производа?

- СВМ се углавном примењује на основне материјале и основну материјалну робу, али такође и на неке готове производе/прерађевине, као што су причвршћивачи (шифра комбиноване номенклатуре 7318).
- [Уредба о СВМ](#) ће бити ревидирана на крају прелазног периода да би се на основу одабраног критеријума проценило да ли могу да се додају додатна роба и сектор у оквиру система трговине емисијама.

Да ли се СВМ примењује на најудаљеније регионе ЕУ, као што су Мајот или Ла Реунион?

- Уредба о СВМ се примењује само на робу која подлеже механизму СВМ и која потиче из трећих земаља и увезена је на царинску територију Уније. Листа територија које чине царинску територију ЕУ је укључена у члан 4. [Царинског закона Уније \(Уредба ЕУ 952/2013\)](#). Ла Реунион и Мајот су део царинске територије ЕУ, и због тога се Уредба о СВМ не примењује на робу произведену у Ла Реуниону и Мајоту.

Које треће земље спадају у област примене механизма СВМ?

- У начелу, механизам СВМ се примењује на увоз робе из свих земаља које нису чланице ЕУ. Међутим, одређене треће земље које учествују у ЕУ ЕТС или имају систем трговине емисијама повезан са њим су искључене из механизма СВМ, да се цена угљеника не би плаћала два пута за исти производ. Ово је случај са чланицама Европског економског простора (ЕЕП) и Швајцарском.
- СВМ се примењује на електричну енергију произведену у трећим земљама и увезену из њих, укључујући и оне које желе да интегришу своја тржишта електричне енергије са ЕУ. Ако су та тржишта електричне енергије у потпуности интегрисана и ако се примењују одређене строге дужности и обавезе, те земље могу да буду изузете из механизма СВМ. У том случају, ЕУ ће разматрати сва изузећа 2030. године, до када ти партнери морају да успоставе мере за декорбанизацију на које су се обавезали и систем трговине емисијама исти као у ЕУ.

Да ли морам да пријавим увоз робе која подлеже механизму СВМ која потиче из Уједињеног Краљевства?

- Уграђене емисије из робе која потиче из Уједињеног Краљевства ће морати да се пријављују у прелазном периоду.

Шта се дешава у прелазном периоду?

- У прелазном периоду, који је почео 1. октобра 2023. године и завршава се на крају 2025. године, подносилац извештаја (који може бити увозник или индиректни царински представник) мора да пријави на крају сваког квартала емисије уграђене у робу која подлеже механизму СВМ и која се увози квартално, без плаћања финансијског усклађивања, што омогућава време за увођење коначног система.

- Подносиоци извештаја морају да се обратe надлежном националном органу у земљи где су основани да би приступили Прелазном регистру СВAM, који ће се користити за достављање кварталних извештаја механизма СВAM.
- Први квартални извештај механизма СВAM мора да се достави до 31. јануара 2024. године и обухвата извештајни период од 1. октобра 2023. до 31. децембра 2023.

Да ли постоје казне за непоштовање Уредбе о СВAM?

- Да. Пријављивање уграђених емисија за робу која подлеже механизму СВAM је обавезно од 1. октобра 2023. године. Подносиоци извештаја могу да плате казне у износу од 10 EUR и 50 EUR по тони непријављених емисија. Казне се примењују ако а) подносилац извештаја не предузме неопходне кораке за поштовање обавезе достављања извештаја механизма СВAM, или б) ако је извештај механизма СВAM нетачан или непотпун, а подносилац извештаја не предузме неопходне кораке да исправи извештај механизма СВAM након што је надлежни орган покренуо поступак за исправку.

Где могу да нађем детаљне информације о томе како да извршим пријављивање уграђених емисија?

- Све потребне информације за пријављивање су дате у [Имплементационој уредби \(ЕУ\) 2023/1773 о утврђивању правила извештавања за прелазни период](#). Службе Комисије су објавиле (и периодично ће ажурирати) два документа са упутствима (један за увознике робе која подлеже механизму СВAM и један за произвођаче из трећих земаља), као и један опциони образац за комуникацију да би се олакшала размена информација између произвођача и увозника. Ови документи су доступни на веб сајту механизма: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en.
- Документ са упутствима за увознике у ЕУ ће бити доступан на 24 званична језика ЕУ. Документ са упутством за произвођаче изван ЕУ ће бити доступан на енглеском, француском, немачком, пољском, шпанском, италијанском, арапском, корејанском, мандаринском, хинди и турском језику.

Да ли обавезно коришћење обрасца за комуникацију у Excel формату?

- Не, коришћење обрасца за комуникацију није обавезно, али се препоручује.
- Образац за комуникацију је средство које омогућава оператерима да одреде уграђене емисије у роби која подлеже механизму СВAM у складу са методологијом која је прописана у [Имплементационој уредби \(ЕУ\) 2023/1773](#). Образац обезбеђује да сви релевантни изворни токови и извори емисија, потрошња електричне енергије, као и релевантни прекурсори буду узети у обзир за обрачун.
- Образац садржи страницу „Резиме_комуникације“ која садржи све потребне информације за подносиоца извештаја. Ова страница тако олакшава комуникацију између произвођача из трећих земаља и увозника (или њихових представника).

Ко је одговоран ако су достављене нетачне или недовољне информације?

- Одговоран је подносилац извештаја. То може бити или увозник или индиректни царински представник. Надлежни национални орган је одговоран за учешће у одговарајућем дијалогу са подносиоцем извештаја и може да наметне казне.

Коме могу да се обратим ако имам додатна, конкретнија питања?

- Релевантни надлежни национални органи и на крају Комисија вам стоје на располагању за решавање свих недоумица које имате у вези са применом механизма СВММ.
- Листа надлежних националних органа је објављена и стално се ажурира на наменској веб страници Комисије за механизам СВММ: [Механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника \(europa.eu\)](http://europa.eu).

Извештавање: општа питања

Ко је одговоран за извештавање?

- Царински органи ће обавестити подносиоце царинске декларације о обавези подношења извештаја информација у прелазном периоду. Подносилац извештаја ће бити или увозник или индиректни царински представник у зависности од тога ко подноси царинску декларацију.
- Царински органи могу сами да изаберу у којем облику обавештавају подносиоце извештаја о обавезама подношења извештаја.
- Лице одговорно за обавезу подношења извештаја може бити једно од следећих:
  1. увозник ако (i) увозник поднесе царинску декларацију за пуштање робе у слободан промет у своје име и за себе; и ако (ii) је увозник такође и подносилац који је овлашћен за подношење царинске декларације и пријављује увоз робе;
  2. индиректни царински представник, ако царинску декларацију подноси индиректни царински представник именован у складу са чланом 18. Уредбе (ЕУ) бр. 952/2013; у случајевима када је увозник основан изван Уније; или ако је индиректни царински представник пристао на обавезу подношења извештаја у складу са чланом 32. Уредбе 2023/956, у случају када је увозник основан унутар ЕУ. Именовани индиректни царински представник ће бити основан у ЕУ и испуњаваће услове за царинске представнике које је одредила дотична држава чланица (видети члан 18. Уредбе (ЕУ) бр. 952/2013).

Да ли увозник може да има неколико индиректних царинских представника?

- Увозник може да користи различите индиректне царинске представнике, при чему је сваки одговоран за конкретну робу која подлеже механизму СВММ и коју су увели у својој царинској декларацији. Сваки представник ће показати свој EORI број на

царини, што је доказ ко је одговоран за обавезу подношења извештаја за механизам. Дакле, не може бити двоструког рачунања уграђених емисија.

Да ли ће привредним друштвима да буде дозвољено да подносе извештаје на централизованом нивоу ако подружнице у различитим државама чланицама имају различите регистарске и идентификационе бројеве привредног субјекта (EORI бројеве)?

- У начелу, роба која подлеже механизму СВМ се приписује подносиоцу СВМ извештаја преко EORI броја који је дат царинским органима. То значи да се подразумева да ће се СВМ извештаји за различите подружнице (са различитим EORI бројевима) достављати одвојено.
- Међутим, пошто је увозницима дозвољено да именују индиректног царинског представника да преузме обавезе механизма СВМ, један јединствени индиректни царински представник би могао да буде именован и да подноси извештаје на централизованом нивоу, и да представља све подружнице.

Које су обавезе у вези са извештавањем? До када морам да доставим извештај?

У прелазном периоду механизма СВМ, од 1. октобра 2023. године до 31. децембра 2025. године, увозник доставља СВМ извештај на кварталној основи. Овај извештај треба да укључује информације о роби увезеној у току претходног квартала и треба да буде достављен најкасније месец дана након завршетка квартала. Календар за извештавање у прелазном периоду је приказан у наставку:

ИЗВЕШТАЈНИ ПЕРИОД	ИЗВЕШТАЈ ДОСТАВИТИ ДО
2023: октобар – децембар	2024: 31. јануар
2024: јануар – март	2024: 30. април
2024: април – јун	2024: 31. јул
2024: јул – септембар	2024: 31. октобар
2024: октобар – децембар	2025: 31. јануар
2025: јануар – март	2025: 30. април
2025: април – јун	2025: 31. јул
2025: јул – септембар	2025: 31. октобар
2025: октобар – децембар	2026: 31. јануар

Извештај мора да обухвата информације из члана 35. Уредбе:

- укупна количина сваке врсте робе која подлеже механизму СВМ;
- стварне укупне уграђене емисије;

- укупне индиректне емисије;
- цена угљеника која се плаћа у земљи порекла за уграђене емисије у увезеној роби (укључујући и све релевантне прекурсоре ако се примењује), узимајући у обзир све рабате или друге доступне облике надокнаде.

Увозим веома мале количине робе која подлеже механизму СВМ. Да ли ови производи спадају у област примене Уредбе о СВМ?

- Мале количине увезене робе која подлеже механизму СВМ се могу аутоматски третирати као да су изузети од примене Уредбе о СВМ под условом да се примењује изузеће *de minimis*.
- *Изузеће de minimis* се примењује на пошиљке код којих укупна унутрашња (стварна) вредност робе која подлеже механизму СВМ не премашује 150 EUR. Дакле, мора се размотрити укупна вредност укупне робе која подлеже механизму СВМ у једној пошиљци, и ако је та вредност већа од 150 EUR, не примењује се изузеће *de minimis*. Као илустрацију, погледајте следећа два случаја:
  - 1. случај: У пошиљци имам X робе на коју се не примењује механизам СВМ, свака номиналне вредности од Y EUR. Није релевантна за примену изузећа *de minimis*. Такође имам један пакет Портланд цемента који је идентификован шифром комбиноване номенклатуре (2523 21 00) чија вредност не премашује 150. Примењује се изузеће *de minimis*.
  - 2. случај: У пошиљци имам X робе на коју се не примењује механизам СВМ, свака номиналне вредности од Y EUR. Није релевантна за примену изузећа *de minimis*. Такође носим једну тону Портланд цемента (шифра комбиноване номенклатуре 2523 21 00) и једну тону осталог Портланд цемента (шифра комбиноване номенклатуре 2523 29 00). Вредност сваке робе која подлеже механизму је 120 EUR. Укупна вредност робе која подлеже механизму СВМ у мојој пошиљци је већа од 150 EUR и зато се не примењује изузеће *de minimis*.

Извештавање: одговорности и поступци

Која је улога Европске комисије у прелазном периоду?

Комисија ће имати следеће задатке у прелазном периоду:

- управљање Прелазним регистром СВМ.
- разматрање СВМ извештаја које су доставили подносиоци извештаја, и саопштавање надлежним националним органима листе извештаја за које основано сматра да нису у складу са правилима механизма СВМ.
- праћење примене механизма СВМ, напретка и ризика од избегавања, као и анализа утицаја механизма СВМ на извоз, прерађевине, трговинске токове и најмање развијене земље (LDC).

- израда подзаконских аката у облику имплементационих инструмената:
  - средином 2023. године о прелазном периоду (члан 35), обавезама у вези са извештавањем и инфраструктури за извештавање.
  - средином 2024. године о давању овлашћења подносиоцима (члан 5. и 17), и регистру механизма СВАОМ (члан 14).
  - средином 2025. године имплементациони инструменти о индиректним емисијама (прилог IV), верификовању (члан 8), акредитацији верификатора (члан 18), плаћеној цени угљеника (члан 9), информацијама за царину (члан 25), континенталном прагу (члан 2), просечној цени система трговине емисијама (члан 21), СВАОМ пријави (члан 6), методологији (члан 7) и слободној расподели (члан 31).
- израда подзаконских аката у облику делегираних аката средином 2025. године за акредитацију верификатора (члан 18) и продају и поновну куповину потврда (члан 20). Уколико је потребно, Комисија ће такође израдити делегиране акте о изузетим земљама, правилима за електричну енергију и спречавање избегавања.
- успостављање Заједничке централне платформе где ће се у периоду дефинитивне примене вршити продаја и поновна куповина потврда.

Шта је надлежни национални орган (NCA)?

- Свака држава чланица има именовани надлежни национални орган (NCA), који ће обављати функције и дужности дефинисане у Уредби (ЕУ) 2023/956. Укратко, надлежни национални органи су одговорни за проверу квалитета кварталних СВАОМ извештаја (уз подршку Комисије) и према потреби учествују у дијалогу са подносиоцима извештаја. Надлежни национални органи на крају обезбеђују усклађеност са правилима механизма СВАОМ и могу да наметну казне. Коначно, од 2025. године, надлежни национални органи ће у периоду дефинитивне примене давати статус „овлашћеног подносиоца СВАОМ извештаја“
- Листа надлежних националних органа је објављена и стално се ажурира на наменској веб страници Комисије за СВАОМ: [Механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-ecf/eu-ecf/eu-ecf_en).

Да ли увозници робе која подлеже механизму СВАОМ морају да буду „овлашћени“ да би увозили робу која подлеже механизму СВАОМ у прелазном периоду?

- Увозници робе која подлеже механизму СВАОМ не морају да буду овлашћени у прелазном периоду да би увозили ову робу у ЕУ. Царина ће обавестити увознике робе која подлеже механизму СВАОМ о обавезама у вези са извештавањем приликом увоза.

Да ли постоје обавезе у вези са потврђивањем у прелазном периоду?

- Не, потврђивање од стране спољног независног тела ће бити обавезно тек од 2026. године. Подзаконски акти за период дефинитивне примене ће следити у наредним

годинама и дефинисаће правила за потврђивање емисија на основу података прикупљених у прелазном периоду од увозника у ЕУ.

Које уграђене емисије мора да пријави сваки сектор механизма СВММ?

- У следећој табели је дат преглед конкретних емисија и гасова са ефектом стаклене баште који су обухваћени и како су одређене директне и индиректне емисије за сваки сектор на који се примењује механизам СВММ. Приликом осмишљавања метода за извештавање и рачунање уграђене емисије у овој роби су узете у обзир посебне карактеристике сваког сектора, уз истовремено одражавање Система трговине емисијама Европске уније:

Питање	Роба која подлеже механизму СВММ					
	Цемент	Ђубрива	Гвожђе/челик	Алуминијум	Водоник	Електрична енергија
Метрика за извештавање	(по) тони робе					(по) MWh
Обухваћени гасови са ефектом стаклене баште	Само CO ₂	CO ₂ (плус азот субоксид за нека ђубрива)	Само CO ₂	CO ₂ (плус перфлуороугљеници (PFCs) за одређену робу од алуминијума)	Само CO ₂	Само CO ₂
Обухваћена емисија у току прелазног периода	Директна и индиректна					Само директна
Обухваћена емисија у току периода дефинитивне примене	Директна и индиректна		Само директна, може бити разматрано			Само индиректна
Одређивање директних уграђених емисија	На основу стварне емисије, али могу да се користе процене (укључујући и подразумеване вредности) за до 100% конкретних директних уграђених емисија за увоз до 30. јуна 2024. године и за до 20% укупних конкретних уграђених емисија за увоз до 31. децембра 2025. године					На основу подразумеваних вредности, ако је испуњено неколико кумулативних услова

Одређивање директних уграђених емисија	<p>На основу стварне потрошње електричне енергије и подразумеваних фактора емисије за електричну енергију, ако су испуњени услови (односно директна техничка веза или уговор о куповини енергије). Процене (укључујући и подразумеване вредности) могу да се користе за до 100% конкретних индиректних уграђених емисија за увозе до 30. јуна 2024. године</p>	<p>Не примењује се</p>
---	--	------------------------

Које информације подносиоци извештаја треба да траже од произвођача из трећих земаља да би били сигурни да могу да доставе кварталне СВAM извештај?

- Подносилац СВAM извештаја мора у СВAM извештају да достави информације садржане у [Прилогу I Имплементационе уредба](#).
- Да би обезбедио да поседује све потребне информације, подносилац извештаја треба да тражи од произвођача информације садржане у Прилогу IV горенаведене [Имплементационе уредба](#). Службе Комисије су сакупиле ове информације у опциони образац за комуникацију (у Excel формату) да би олакшале саопштавање информација између оператера и увозника. Овај образац је доступан на [веб страници Комисије](#).

Која оригинална документа морају да се доставе у тромесечном СВAM извештају?

- Не мора да се достави ни један оригинални документ. Подносилац извештаја мора да достави само потребне информације за квартални СВAM извештај преко Прелазног регистра СВAM.
- У складу са начелом транспарентности које је прописано у Прилогу III одељка А.2 [Имплементационе уредбе](#), у постројењу ће се водити потпуне и транспарентне евиденције о свим релевантним подацима за одређивање уграђених емисија произведене робе, укључујући и неопходне пратеће документе, најмање 4 године након извештајног периода. Те евиденције се могу открити подносиоцу извештаја. Државе чланице ЕУ могу да траже те извештаје у случају разматрања кварталног извештаја СВAM.

Која је ефективна платива „цена угљеника“ коју морам да пријавим?

- Како је наведено у [Уредби о СВAM](#), цена угљеника је новчани износ плаћен у трећој земљи, у оквиру шеме за смањење емисије угљеника, који може да буде у разним облицима, као што су порез, намет, такса или емисионе дозволе у оквиру система трговине гасовима са ефектом стаклене баште, обрачунат на гасове са ефектом стаклене баште који су обухваћени таквом мером, и који се испуштају приликом производње робе.

- У прелазном периоду, подносиоци извештаја морају да пријаве ефективну цену угљеника која се плаћа у јурисдикцији где је роба која подлеже механизму СВAM произведена. У току периода дефинитивне примене, откривање ових информација ће увозницима обезбедити рабат, да би се избегло двоструко одређивање цена уграђених емисија.

Ко ће проверавати тачност достављених података и извештаја?

- У прелазном периоду, и у складу са чланом 11. [Имплементационе уредбе](#), Комисија ће извршити прву проверу СВAM извештаја, и доставити надлежном националном органу листу непотпуних или сумњивих извештаја (нпр. када Комисија основано сматра да да нису у складу са Уредбом о СВAM). Затим надлежни национални орган одлучује да ли да покрене разматрање, као и потенцијални корективни поступак, што на крају може да доведе до казни.

Да ли је могуће исправити СВAM извештај који је већ достављен?

- Члан 9. [Имплементационе уредба](#) прописује да СВAM извештај који је већ достављен може да се исправи у року од два месеца након завршетка извештајног квартала.
- За прва два квартална извештаја [Имплементациона уредба](#) дозвољава дужи рок за исправке до рока за достављање трећег кварталног извештаја. То значи да извештаји који морају да се доставе до 31. јануара и 30. априла могу накнадно да се исправе до 31. јула 2024. године.

Да ли извештај мора да буде само на енглеском језику или је могуће доставити извештај на другом језику?

- Извештаји се могу доставити на сва 24 језика ЕУ.

Извештавање: Прелазни регистар СВAM

Шта је Прелазни регистар СВAM?

- Да би се обезбедило ефикасно спровођење обавеза у вези са извештајима, Комисија је развила електронску базу података у којој ће се прикупљати информације пријављене у прелазном периоду. Прелазни регистар СВAM је стандардизована и безбедна електронска база података која садржи уобичајене елементе података за извештавање у прелазном периоду, и обезбеђује приступ, поступање по предметима и поверљивост. Прелазни регистар СВAM је основа за израду и успостављање СВAM Регистра у складу са чланом 14. Уредбе (ЕУ) 2023/956.
- Увозници могу да се повежу на Прелазни регистар СВAM помоћу овог линка: <https://customs.ec.europa.eu/taxud/uumds/cas>

У које сврхе ће се користити Прелазни регистар СВAM?

- Прелазни регистар СВAM ће омогућити комуникацију између Комисије, надлежних органа, царинских органа држава чланица и подносилаца извештаја.

- Прелазни регистар СВМ се неће користити за надзор над спровођењем, пошто ће прикупљене информације користити само као основа за анализу и прикупљање података у прелазном периоду.

Да ли је Прелазни регистар СВМ исти као и Царински портал ЕУ за привреднике?

- Прелазни регистар СВМ за подносиоце извештаја функционише независно од Царинског портала ЕУ за привреднике (ЕУСТР). Међутим, постојећи увозници који ће такође бити и подносиоци СВМ извештаја ће моћи да користе свој постојећи налог ако држава чланица то дозволи. У зависности од државе чланице, можда ће морати да се тражи посебан приступ СВМ модулу.

Да ли ће се са подацима који се поделе у Прелазном регистру СВМ поступати као са поверљивим подацима?

- У складу са чланом 14. [Уредбе о СВМ](#), информације садржане у СВМ регистру „су поверљиве, изузев имена, адреса и контакт података оператера и локација постројења у трећим земљама“. Члан 13. [Уредбе о СВМ](#) и члан 15. [Имплементационе уредбе](#) којима се прописују обавезе у вези са извештавањем за прелазни период укључују обавезу службене тајности за информације које добије надлежни национални орган.
- Неке од тражених информација су неопходне за доказивање пријављених нивоа емисија, посебно ако не постоји потврђивање од стране спољних и независних верификатора. Међутим, такође треба имати на уму да је много података које увозник може да тражи и који су осетљиви опционо. На пример, Прилог IV [Имплементационе уредбе](#) садржи информације о „препорученој комуникацији од оператера постројења подносиоцима извештаја“, али само информације садржане у Прилогу I морају да буду достављене. Прелазни регистар СВМ одређује шта мора обавезно да се упише, а шта је опционо.
- У опционом обрасцу у Excel формату који оператери и увозници могу да користе за размену информација у прелазном периоду, оператори постројења могу да одлуче да ли желе да поделе потпуне, детаљне информације (опционо) или само уметак са синтезом који су неопходни за достављање СВМ пријаве. Постоји степен флексибилности који омогућава оператерима да не откривају податке које сматрају осетљивима. На основу овог искуства Комисија ће такође размотрити информације које морају да буду откривене у извештајима и од стране спољних верификатора у коначном режиму.
- Комисија за период дефинитивне примене разматра опције за обезбеђивање одвојеног приступа Регистру за произвођаче да би могли да доставе информације директно преко Регистра, без могућности да подносиоци извештаја виде конкретне информације.

Како могу да се региструјем као подносилац и приступим Прелазном регистру СВАМ?

- Када намеравају да постану подносиоци извештаја за потребе механизма СВАМ, привредни субјекти морају да се обрате надлежном националном органу (NCA) њихове државе чланице. Привремена листа органа је објављена и стално се ажурира на наменској веб страници Комисије за СВАМ: [Механизам прекограничног прилагођавања цене угљеника \(europa.eu\)](http://europa.eu).
- У свакој држави чланици надлежни национални орган је такође одговоран за обезбеђивање приступа Прелазном регистру СВАМ за подносиоце извештаја. У неким случајевима ће бити потребан нови СВАМ налог са новим акредитивима за пријаву. У другим случајевима се могу користити постојећи налози за приступ прилагођеним системима. У случају Шпаније, на примјер, приступ СВАМ Прелазном регистру је одобрен искључиво преко царинског домена. Обратите се свом надлежном националном органу (NCA) за више детаља о акредитивима за пријаву у вашем случају.
- Која окружења СВАМ Прелазни регистар постоје?
- Постоји производно и усклађено СВАМ окружење регистра, доступно за СВАМ декларанте који извештавају.
- Окружење усклађености се може користити као тест окружење за упознавање са СВАМ формом кварталног извештаја и корисничким интерфејсом СВАМ Регистра.
- Потребна је посебна регистрација (може се користити иста адреса е-поште) у сваком окружењу из безбедносних разлога. За оба окружења, одговарајући надлежни национални орган (NCA) је тај који даје декларантима који извештавају, информације о приступу.
- Линк до производног СВАМ Прелазног регистра: <https://cbam.ec.europa.eu/declarant>
- Линк до СВАМ прелазног регистра усклађености: <https://conformance.cbam.ec.europa.eu/declarant>
- Ко је овлашћен да региструје привредно друштво као подносиоца извештаја у механизму СВАМ?
  - Свако физичко лице које може да докаже да представља привредно друштво може да се обрати надлежном националном органу (NCA) у држави чланици у којој је привредно друштво основано и да тражи приступ СВАМ Регистру као подносилац извештаја у механизму СВАМ. Надлежни национални орган није одговоран за проверу легитимности захтева и даје подносиоцу извештаја у механизму СВАМ дозволе за приступ. Власник налога који ће омогућити подносиоцу извештаја у механизму СВАМ приступ од стране националног надлежног органа је одговоран за одржавање налога

поверљивим и додељивање приступа додатним налозима (запосленима) у привредном друштву.

Ко може да попуни обавезе у вези са подношењем СВAM извештаја у Прелазном регистру СВAM за подносилоца извештаја?

- Више корисничких налога за Прелазни регистар може бити повезано са истим EORI бројем ако су то налози запослених одговорног подносиоца извештаја (нпр. увозник или индиректни царински представник). Међутим, само један корисник ће моћи да мења конкретан квартални СВAM извештај у Прелазном регистру СВAM у датом времену (односно, неће бити могуће да више од једног корисника подносиоца истовремено мења исти квартални извештај).
- Комисија тренутно испитује решења која омогућавају подносиоцима извештаја да доделе попуњавање кварталних СВAM извештаја спољним лицима, а да при томе не морају да поделе своје корисничке акредитиве. У сваком случају, подносилац извештаја ће остати одговоран за обезбеђивање квалитета извештаја који су достављени.

Да ли привредна друштва која не подлежу директно СВAM механизму такође могу да приступе Прелазном регистру СВAM?

- Не, приступ Прелазном регистру СВAM је ограничен на подносиоце извештаја, надлежне органе држава чланица, царинске органе и Европску комисију.

Како да унесем податке у Прелазни регистар СВAM?

- Квартални извештаји морају да буду попуњени по увознику, по шифри комбиноване номенклатуре и по постројењу. Постоје два начина уписивања података у Прелазни регистар СВAM:
  - подносиоци извештаја могу ручно да унесу податке директно на интерфејсу у Прелазни регистар СВAM.
  - као друга опција, подносиоци извештаја могу да користе XML структуру за читавање кварталних СВAM извештаја. XML датотека је успешно учитана, нови нацрт тромесечног извештаја ће бити креиран и може се поднети преко корисничког интерфејса СВAM Регистри. Помоћна XLS датотека, која се може користити за попуњавање кварталног извештаја користећи XML , ускоро ће бити објављена на веб страници СВAM Комисије .
  - Постоје обавезна и опциона поља. У СВAM Прелазном регистру, обавезна поља су означена звездицом (*). Обавезна поља ће такође бити назначена у пратећој XLS датотеци.
- Детаљне информације о начину попуњавања извештаја и коришћењу XSD фајла су доступне у [Корисничком упутству за Прелазни регистар СВAM за подносиоце](#).
- Нацрт извештаја се може сачувати чак и ако нису дати сви обавезни елементи. Међутим, да би се извештај доставио морају се дати сви обавезни елементи.

Методологија израчунавања уграђених емисија у роби која подлеже механизму роба која подлеже механизму СВММ у прелазном периоду

Који је релевантан период за израчунавање уграђених емисија? Да ли могу да се користе подаци из претходних година?

- Подразумевани извештајни период, односно референтни период у којем субјекти одређују уграђене емисије, је календарска година. Међутим, може бити оправдано и коришћење других периода (као што је фискална година), под условом да обезбеђују сличну покривеност и обухватају најмање 3 месеца. Ближе појединости могу се пронаћи у документима са упутствима у одељку 4.3.4 (за увознике у ЕУ)/ одељку 4.3.3 (за постројења изван ЕУ).
- За извештај за СВММ који се подноси у првом кварталу године користе се подаци из претходне године. У случајевима када ти подаци још увек нису доступни до краја јануара/фебруара могу се користити подаци из претпрошле године.

Шта је једноставна, а шта комплексна роба?

- Постоје две врсте роба која подлеже механизму СВММ - једноставна и комплексна. „Једноставна роба“ се производи из сировина за које се према методологији извештавања у механизму СВММ сматра да имају нулте уграђене емисије. Сходно томе, уграђене емисије једноставне робе која подлеже механизму СВММ заснивају се искључиво на емисијама које настану током њене производње.
- За „комплексну робу“ неопходно је укључити уграђене емисије релевантни прекурсора, који и сами спадају у подручје примене механизма СВММ, ако се користе у производном процесу. Под релевантним материјалима прекурсорима подразумевају се оне сировине коришћене у производњи комплексне робе која подлеже механизму СВММ које и саме подлежу примени механизма СВММ. У сектору цемента, типичан пример прекурсора је цементни клинкер, који је главни састојак Портланд цемента.

Шта су директне и индиректне емисије?

- Директне емисије обухватају емисије настале у процесима производње робе која подлеже механизму СВММ, што укључује и емисије из производње топлотне енергије и расхладне енергије, независно од локације производње топлотне, односно расхладне енергије. То значи да се, када се производња топлотне и расхладне енергије врши изван постројења, емисије које на тај начин настају рачунају као директне емисије.
- Индиректне емисије обухватају производњу електричне енергије која се користи роком производње робе која подлеже механизму СВММ.

- Уграђене директне и индиректне емисије релевантних прекурсора такође се узимају у обзир приликом одређивања специфичних уграђених директних и индиректних емисије робе која подлеже механизму СВАОМ.
- У прелазној фази, од увозника се за потребе праћења захтева да извештавају и о директним и о индиректним емисијама за сву робу која спада у обухват механизма СВАОМ. У дефинитивној фази која почиње 1. јануара 2026. године, обухват механизма СВАОМ се ограничава на директне емисије за гвожђе/челик, алуминијум и водоник, док ће увозници цемента и ђубрива морати да пријављују и директне и индиректне емисије.

Шта је „приступ мехура“ и како функционише?

- Ако постројење производи комплексну робу и њен прекурсор, а тај прекурсор се у целисти користи за производњу те комплексне робе, у оквиру постројења може бити дефинисана заједничка (јединствена) гранична вредност система производног процеса (за додатна појашњења видети документе са упутствима).

Ако је увезена роба која подлеже механизму СВАОМ произведена коришћењем прекурсора из ЕУ (нпр. сирово гвожђе), да ли се то мора узети у обзир приликом израчунавања?

- Да, релевантни прекурсор произведени у ЕУ такође се морају узети у обзир приликом одређивања уграђених емисија.
- Међутим, треба имати у виду да се, ако прекурсор потиче из производње у ЕУ, цена угљеника која је већ плаћена у ЕУ такође може навести у СВАОМ извештају. (За ближе појединости о извештавању о ефективној цени угљеника *paid*, видети Упутство за постројења изван ЕУ, одељак 6.10.).

Да ли ће Европска комисија формално или неформално потврдити „еквивалентност“ алтернативних метода?

- Прелазни период је фаза учења за све, укључујући и службе Комисије и националне надлежне органе. Ако алтернативни методи не задовољавају стандарде из члана 4. став 2. [Имплементационе уредбе](#), нарочито након 31. јула 2024. године, такав метод израчунавања може бити одбијен. Национални надлежни орган би у том случају започео дијалог са подносиоцем извештаја ради добијања тачнијих података.

Како се утврђују индиректне емисије за производњу робе која подлеже механизму СВАОМ?

- Индиректне емисије се утврђују тако што се електрична енергија утрошена у производњи робе која подлеже механизму СВАОМ множи са одговарајућим фактором емисије. Фактор емисије се може заснивати на електроенергетској мрежи или може представљати стваран.

Које факторе емисије за електричну енергију треба користити за утврђивање индиректних емисија?

- За прелазни период, подразумевани фактори емисије за електричну енергију заснивају се на подацима Међународне агенције за енергетику (IEA) који обухватају петогодишњи просек. Ове податке Комисија наводи за сваку земљу у Прелазном регистру СВАМ.
- Друга могућност је да се користи неки други фактор емисије у електроенергетској мрежи земље порекла, ако се заснива на јавно доступним подацима. Може се користити или фактор емисије за електричну енергију или фактор емисије CO₂.
- Стварни фактори емисије за електричну енергију могу се користити у случају постојања директне техничке везе између извора који производи електричну енергију и постројења које производи робу која подлеже механизму СВАМ или у случају уговора о набавци електричне енергије закљученог између произвођача и потрошача електричне енергије.

Може ли се тржишним сертификатима (гаранције порекла, сертификати о коришћењу обновљивих извора енергије итд.) правдати примена фактора стварних емисија?

- У прелазном периоду, опште правило за фактор емисије за електричну енергију јесте да се користе подразумеване вредности које ће доставити Комисија. Међутим, могу се користити и фактори стварних емисија за електричну енергију ако су испуњени одговарајући услови (тј. постојање директне техничке везе или уговора о набавци електричне енергије, како је објашњено горе).
- Тржишно базирани специфични фактори емисије, који се утврђују нпр. гаранцијама порекла или зеленим сертификатима, не могу се користити за правдање примене фактора стварних емисија.
- Више информација дато је у одељку Д.2 Прилога III [Имплементационе уредбе о СВАМ и у упутству за постројења изван ЕУ, одељак 6.7.3.2.](#)

Да ли емисије из транспорта робе на локацији треба укључити у обрачун?

- Емисије које настају транспортом покретним тракама, цевоводима и коришћењем друге стационарне опреме су укључене. Емисије које настају коришћењем покретне механизације (камиона, виљушара итд.) су искључене. Важе иста правила као и у систему ЕУ ЕТС.

Да ли се хватање и коришћење угљеника (CCU) / хватање и коришћење угљеника (CCS) може користити за компензовање емисија за потребе одређивања уграђених емисија?

Хватање и коришћење/складиштење угљеника (CCUS) су технике које постају све доступније на тржиштима за смањење емисија угљен-диоксида. Таква смањења емисија

могу се узети у обзир приликом одређивања уграђених емисија у роби која подлеже механизму СВМ, под условом да су задовољени одређени критеријуми. Ови услови су дати у Прилогу III, одељак Б.8.2 [Имплементационе уредбе](#) (у одељку 6.5.6.2 упутства дата су ближа објашњења). У основи, услови су да се ухваћени угљен-диоксид користи за производњу производа у којима је трајно хемијски везан или да се ухваћени угљен-диоксид пренесе на локацију за дугорочно геолошко складиштење.

Добављач ми не доставља неопходне информације пре рока за подношење извештаја. Шта треба да радим?

- Добра сарадња између произвођача из трећих земаља и подносилаца извештаја је од пресудног значаја. Комисија је објавила упутства и шаблоне као помоћ произвођачима у одређивању уграђених емисија робе коју производе.
- Подносилац извештаја сноси крајњу одговорност за обезбеђивање потпуности и уредности СВМ извештаја. Подносилац извештаја одговара и могу му бити изречене казне у случају непоштовања обавеза извештавања у оквиру механизма СВМ.
- Током дела прелазног периода (до средине 2024. године), подносиоци се могу ослањати на подразумеване вредности, које су ближе објашњене у одговору на питање „Шта су подразумеване вредности? Како функционишу?“.

Шта су подразумеване вредности? Како функционишу?

- До 31. јула 2024. године, за сваки увоз робе за коју подносилац извештаја нема све информације, подносилац извештаја може користити друге методе за одређивање емисија, укључујући и подразумеване вредности које Комисија ставља на располагање и објављује.
- Коришћење подразумеваних вредности за потребе извештавања у прелазном периоду је дакле могуће у прва три извештајна периода, без количинских ограничења.
- Осим тога, процењене вредности (укључујући и подразумеване вредности) могу се користити за читав извештајни период за улазне материјале или потпроцесе са релативно малим доприносом (тј. <20%) укупним уграђеним емисијама комплексне робе.
- Другим речима, то значи да се до 31. јула 2024. године 100% укупних уграђених емисија може одређивати коришћењем подразумеваних вредности. У преосталом делу прелазног периода (тј. од 1. јула 2024. до 31. децембра 2025.), процењене вредности е могу користити, с тим да се примењује количинско ограничење, и то: за комплексну робу се до 20% укупних уграђених емисија, узимајући у обзир целокупан ланац производње, може одређивати помоћу процена (коришћење подразумеваних вредности које обезбеђује Комисија би се сматрало „проценом“).
- До краја прелазног периода у 2025. години, Комисија ће извршити процену подразумеваних вредности на основу прикупљених података.

- У прелазном периоду постојаће само глобалне подразумеване вредности (за сваку CN шифру која спада у обухват механизма CBAM). Након тога, у периоду дефинитивне примене, биће обезбеђене подразумеване вредности за сваку земљу, па чак и за сваки регион.

Како се одређују подразумеване вредности и када ће бити објављене?

- Заједнички истраживачки центар (JRC) Европске уније је 29. септембра објавио [процене интензитета емисија гасова са ефектом стаклене баште за робе из четири индустрије са интензивним утрошком енергије](#) – гвожђе и челик, ђубрива, алуминијум и цемент у ЕУ и њеним главним трговинским партнерима. Овај рад пружа научну подршку спровођењу механизма, како је предвиђено [Уредбом о CBAM](#).
- У извештају JRC дате су вредности подељене по директним и индиректним емисијама. Процене емисија гасова са ефектом стаклене баште укључују угљен-диоксид, азот-оксид (за одређена ђубрива) и перфлуоро-угљенике (за алуминијум) повезане са производњом робе наведене у Прилогу I [Уредбе о CBAM](#).
- Процењене вредности интензитета емисија гасова са ефектом стаклене баште (тј. специфичних уграђених емисија) служе као улазне вредности за утврђивање подразумеваних вредности за прелазни период, које ће бити објављене до краја 2023. године.

До када ће увозницима у ЕУ бити дозвољено да користе алтернативне методе праћења и извештавања?

- У складу са [Имплементационом уредбом](#) за прелазни период, постоји одређени степен флексибилности: до 31. децембра 2024. године, подносиоци извештаја могу да користе друге методе који дају сличан обухват и прецизност, и то применом (а) шеме одређивања цене угљеника, (б) обавезне шеме праћења емисија или (в) шеме праћења емисија у постројењу (члан 4. став 2).
- До 31. јула 2024. године може се користити било који други референтни метод, укључујући и подразумеване вредности, ако подносилац извештаја не поседује све неопходне информације (видети члан 4. став 3. [Имплементационе уредбе](#)). Сходно томе, подносиоци извештаја могу до тог датума да одлуче да примењују додатне методе према сопственом избору. Службе Комисије ће затим извршити процену тих метода ради кориговања методологије извештавања у оквиру механизма CBAM за фазу дефинитивне примене.

Како треба рачунати емисије које потичу из коришћења биомасе?

- Методологија CBAM следи иста правила као и систем EU ETS.
- Ако се биомаса користи као улазни елемент у процесу (нпр. ако се ђумур користи као редукционо средство у високој пећи или се користи за производњу електрода), не рачунају се емисије које потичу из биомасе („нулта оцена“).

- Ако се биомаса (чврста, течна или гасовита) користи као гориво (тј. За енергетске сврхе), емисије се рачунају, осим у случају да биомаса задовољава одговарајуће критеријуме одрживости и смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште из Директиве о обновљивим изворима енергије (ЕУ) 2018/2001. Критеријуми који се примењују зависе од врсте биомасе која се користи.
- У Прилогу Д упутства за операторе постројења изван ЕУ садржана су ближа појашњења.

Како се децимале заокружују и како се третирају у обрачунима?

- Све „значајне“ цифре (у складу с мерном несигурношћу) би морале да буду задржане у читавом обрачуну.

Како се поступа са артиклима залиха за које нису доступни подаци о емисијама?

- Уграђене емисије таквих артикала залиха могу се до 31. јула 2024. године процењивати коришћењем подразумеваних вредности које објављује Европска комисија.
- Након тога се о тим подацима морају подносити извештаји. У случају недостајућих података за старе резервне делове или артикле залиха, након 31. јула 2024. године потребно је доставити податке за сличну или идентичну робу.

Ако се објекат истовремено користи у више производних процеса, као се емисије из тог објекта распоређују на сваки од производних процеса?

- Све улазне елементе, излазне елементе и одговарајуће емисије у постројењу потребно је приписати одређеном производном процесу, осим у случају да се односе на робу на коју се не примењује механизам СВМ.
- Уопштено, одговарајуће емисије из постројења би морале да буду 100% покривене производним процесима за робу која подлеже механизму СВМ, односно евентуалну робу на коју се не примењује механизам СВМ.
- За постројење са више релевантних производних процеса, где су заједнички коришћена опрема, заједнички „изворни токови“ или заједнички извори емисија од значаја, потребно је расподелити улазне елементе, излазне елементе и емисије на различите производне процесе сразмерно њиховом уделу. Примера ради, ако одређено постројење производи пречишћену воду, а 60% те воде се користи за производњу робе која подлеже механизму СВМ, онда 60% директних и индиректних емисија везаних за пречишћавање воде треба приписати производњи те робе која подлеже механизму СВМ.

Да ли је производе који не задовољавају спецификације, али се могу продати, потребно узети у обзир приликом одређивања нивоа активности?

- Ако се производ који не задовољава спецификације може продати, потребно га је укључити у ниво активности, под условом да одговара CN шифрама које се односе

на категорију робе која подлеже механизму СВММ у датом производном процесу (како је наведено у Прилогу II [Имплементационе уредбе \(ЕУ\) 2023/1773](#)).

Цемент

Да ли је цемент дефинисан као комплексна роба која спада у обухват механизма СВММ?

- Да. Цемент је дефинисан као комплексна роба која спада у обухват механизма СВММ, јер је клинкер прекурсор цемента, а сам клинкер спада у обухват механизма СВММ.

Ђубрива

Да ли се егзотермне хемијске реакције у производњи ђубрива рачунају као директне емисије?

- Ако реакција доводи до производње CO₂, нпр. оксидацијом органских хемикалија, и ако се CO₂ емитује, рачуна се као директна емисија.
- Емисије из претварања природног гаса у водоник такође се рачунају као директне емисије.

Да ли CO₂ везан у уреи може да се рачуна као негативна емисија?

- Не. У систему EU ETS, CO₂ везан у уреи се не рачуна као негативна емисија. Сходно томе, за потребе извештавања о емисијама у оквиру механизма СВММ не примењују се никакви попусти за CO₂ везан у уреи. То такође значи да се CO₂ настао у производњи амонијака и пренет у производњу уреје рачуна као емисија у производњи амонијака.

Електрична енергија као роба која подлеже механизму СВММ

Ко је подносилац СВММ извештаја за увоз електричне енергије?

- У начелу, увозник је лице наведено у рубрици „увозник“ у царинској декларацији. Одступањем од наведеног, а у складу са чланом 5. став 4. [Уредбе о СВММ](#), ако се преносни капацитет за увоз електричне енергије дели кроз експлицитну расподелу капацитета, лице којем је распоређен капацитет за увоз и које тај капацитет одреди за увоз сматра се подносиоцем СВММ извештаја у држави чланици у којој је то лице пријавило увоз електричне енергије у царинској декларацији.

Која је разлика између фактора емисије за електричну енергију и фактора емисије CO₂?

- Фактор емисије за електричну енергију представља пондерисани просечни фактор емисије свих извора који производе и електричну енергију (укључујући и нуклеарне и обновљиве изворе) у одређеном географском подручју (нпр. трећој земљи, групи трећих земаља или региону унутар треће земље). Насупрот томе, фактор емисије CO₂ представља пондерисани просечни фактор емисије оних извора који производе електричну енергију који се базирају на сагоревању фосилних горива. То значи да је фактор емисије CO₂ увек већи од фактора емисије за електричну енергију за исто географско подручје,
- У прелазном периоду, фактор емисије CO₂ за електричну енергију се користи као подразумевани метод за одређивање специфичних директних уграђених емисија за електричну енергију као робе која подлеже механизму СВМ. Насупрот томе, фактор емисије за електричну енергију се користи као подразумевани метод за одређивање специфичних индиректних емисија за осталу робу осим електричне енергије која подлеже механизму СВМ.

Које фактори емисије CO₂ треба користити?

- Подразумеване вредности за увезену електричну енергију се одређују за трећу земљу, групу трећих земаља или регион унутар треће земље, на основу података којима располаже Комисија. За прелазни период, подразумеване вредности су фактори емисије CO₂ по земљама на основу података Међународне агенције за енергетику (IEA) који се односе на петогодишњи просек. Податке даје Комисија у Прелазном регистру СВМ.
- Ако није расположива конкретна подразумевана вредност, користи се фактор емисије CO₂ у ЕУ. Он се такође заснива на подацима IEA и наводи се у Прелазном регистру СВМ.
- Када подносилац извештаја достави довољне доказе на основу званичних и јавно доступних информација да је фактор емисије CO₂ који се примењује нижи од вредности одређених у складу с претходним тачкама, подносилац извештаја може да одреди фактор емисије CO₂ на основу метода који је дефинисан у [Имплементационој уредби](#).

Који су захтеви за извештавање о стварним уграђеним емисијама електричне енергије, такозваној „кондиционалности“?

- Стварни подаци о емисијама конкретног постројења за производњу електричне енергије могу се користити ако су задовољени критеријуми из [Уредбе о СВМ](#) (Прилог IV (5)), такозвана „кондиционалност“.
- Морају бити задовољени следећи услови, с тим да су критеријуми кумулативни.
  - Количина електричне енергије за коју се захтева примена стварних уграђених емисија обухваћена је уговором о набавци електричне енергије између

овлашћеног подносиоца СВММ извештаја и произвођача електричне енергије који се налази у трећој земљи;

- Постројење које производи електричну енергију је или директно повезано на преносни систем Уније или се може доказати да у време извоза није било физичког загушења мреже у било којој тачки мреже између постројења и преносног система Уније;
- Постројење које производи електричну енергију не емитује више од 550 грама CO₂ који потиче из фосилних горива по kWh електричне енергије;
- Количину електричне енергије за коју се захтева примена стварних уграђених емисија су сви одговорни оператори преносног система у земљи порекла, у земљи одредишта и, у одговарајућим случајевима, у свим земљама транзита строго номиновали за додељени капацитет интерконеције, а номиновани капацитет и производња електричне енергије у постројењу односе се на исти временски период, који не може да буде дужи од једног сата.

Да ли се транзит кроз земље које нису у ЕУ узима у обзир за потребе извештавања о електричној енергији у механизму СВММ?

- За електричну енергију као робу која подлеже механизму СВММ, релевантна трећа земља је земља порекла у којој је електрична енергија произведена. У СВММ извештају не узима се у обзир фактор емисије за земљу транзита.

Које су границе система за одређивање уграђених емисија електричне енергије?

- За потребе извештавања узимају се у обзир само директне емисије CO₂ током производње електричне енергије. Примера ради, не узимају се у обзир примарне емисије везане за производњу и инсталацију ветротурбина.

Водоник

Која је веза између водоника као робе која подлеже механизму СВММ и Директиве о обновљивим изворима енергије (ЕУ) 2018/2001 ('RED II'))?

- [Имплементациона уредба](#) прописује: „Ако је произведени водоник сертификован као усклађен са Делегираном уредбом Комисије (ЕУ) 2023/1184(1), може се користити нулти фактор емисије за електричну енергију.“ (Прилог II, одељак 3.6). То значи да се сертификавање водоника као „RFNBO“ (обновљивог горива небиолошког порекла) у складу са Директивом о обновљивим изворима енергије може користити за доказивање нултих индиректних емисија и није потребна двострука сертификација.
- Ако таква сертификација не постоји, индиректне емисије морају се одредити у складу са Прилогом III [Имплементационе уредбе](#).

Гвожђе и челик

Приликом израчунавања уграђених емисија производа од челика, да ли су у израчунавање границе укључени помоћни процеси, као што су кречне пећи или постројења са коксним пећима?

- Границе система за сваку агрегирану категорију робе могу се наћи у Прилогу III [Имплементационе уредбе \(ЕУ\) 2023/1773](#).
- Кречне пећи и постројења са коксним пећима нису укључени у границе система за гвожђе и челик production. То је због тога што производи тих постројења (тј. креч и кокс) сами нису роба која подлеже механизму СВМ. Сходно томе, креч и кокс се такође не сматрају ни прекурсорима за потребе израчунавања специфичних уграђених емисија.
- Производња помоћних производа као што су пречишћена вода и компримовани ваздух укључена је у границе система.

Да ли пелети руде гвожђа улазе у обухват механизма СВМ?

- Да. Пелети руде гвожђа спадају под CN шифру 2601 12 00 „Агломерисане руде гвожђа и концентрати, осим пржених пирита гвожђа“. Сматрају се прекурсором („синтерована руда“) у производњи сировог гвожђа или директног редукваног гвожђа (DRI).

Алуминијум/челик

Да ли је специфичне уграђене емисије робе алуминијума/челика потребно одредити посебно за различите разреде легуре?

- Специфичне уграђене емисије се у начелу одређују по агрегираним категоријама робе, осим у случају да се у постројењу користе другачије путање производње. Агрегиране категорије робе могу да обухватају робу са различитим CN шифрама. У оквиру исте CN ознаке, садржај легирајућих елемената или удео улазног отпада може да варира. Ипак, уграђене емисије током прелазног периода могу се извести по агрегираним категоријама робе.
- Оператори могу добровољно да се одреде за раздвојеније одређивање специфичних уграђених емисија за одређену робу или групу робе.

Царина

Да ли увозник може да користи различите царинске представнике за царинску декларацију и извештавање у механизму СВАМ?

- Што се тиче захтева у погледу извештавања који се примењују у прелазном периоду, [Уредба о СВАМ](#) (члан 5) предвиђа могућност да увозници робе која подлеже механизму СВАМ именују директне или индиректне царинске представнике у смислу члана 18. Царинског законика Уније (у вези с тим, видети Уредбу бр. 952/2013):
  - у случају директног представљања, увозник са седиштем у ЕУ имао би обавезе у оквиру механизма СВАМ, а директни царински представник задржава статус подносиоца царинске декларације.
  - ако увозник са седиштем у ЕУ именује индиректног царинског представника и ако је овај с тим сагласан, обавезе извештавања се примењују на тог индиректног царинског представника.
  - ако увозник нема седиште у држави чланици ЕУ, обавезе извештавања се у сваком случају примењују на индиректног царинског представника.
- За увозника са седиштем у држави чланици ЕУ, било би могуће користити различите царинске представнике за царинску декларацију и СВАМ извештавање – на пример, ако директни царински представник врши царинску декларацију, док је индиректни царински представник именован за врши СВАМ извештавање. У таквим случајевима, непосредни заступник треба да наведе индиректног царинског заступника у царинској декларацији. Имајте на уму, међутим, да не постоји могућност током прелазног периода није могуће да увозник има више индиректних царинских представника за СВАМ робу обухваћену истом царинском декларацијом.
- За увозника који има седиште изван ЕУ, индиректни царински представник ће бити одговоран и за царинску декларацију и за пријаву у механизму СВАМ.

Шта се дешава ако индиректни царински представник не пристане да извршава обавезе извештавања у механизму СВАМ?

- Ово је могуће само у случајевима када увозник има седиште у ЕУ. Ако пак увозник нема седиште у ЕУ, индиректни царински представник је дужан да извршава обавезе извештавања у оквиру механизма СВАМ.
- Чланом 8.3 [Имплементационе уредбе](#) прописано је да, у случајевима када индиректни царински представници не пристану да извршавају обавезе извештавања у оквиру механизма СВАМ, они морају да обавесте увозника о обавези извештавања.
- Ако увознику није достављено такво обавештење, индиректни царински представник остаје одговоран за извршавање обавеза извештавања.

Може ли директни царински представник бити декларант за СВММ извјештаје за компаније основане на територији ЕУ?

- Увозници из ЕУ заиста могу именовати директне или индиректне царинске представнике. Међутим, што се тиче СВММ извјештавања (према СВММ Уредби и Уредби о имплементацији), обавезе леже или на увознику или на њиховим индиректним представницима када се ови други тако слажу (погледајте члан 32 Уредбе (ЕУ) 2023/956 за прелазни период).
- Чак и у случају када увозник именује директног царинског представника, тај увозник остаје одговоран за обавезе извјештавања СВММ -а. Другим речима, увозник остаје декларант за потребе СВММ -а.
- Ништа не спречава увознике да именују пружаоце услуга који би им могли помоћи у припреми и подношењу њихових СВММ извештаја у пракси, али одговорност за поштовање обавеза СВММ извештавања, чак и у таквим случајевима, лежи на увозницима или, где је то случај, на индиректним представницима.

Да ли ће царински представници имати обавезу да провере да ли је њихов клијент регистровани подносилац СВММ извештаја пре подношења царинске декларације у његово име за робу која подлеже механизму СВММ?

- У складу са чланом 15. став 2. [Царинског закона Уније \(УЦС\)](#), подношењем царинске декларације царинским органима од стране лица (увозника или царинског представника) то лице постаје одговорно за (а) тачност и потпуност информација наведених у декларацији; (б) веродостојност, тачност и ваљаност сваког документа којим се декларација поткрепљује; (в) у одговарајућим случајевима, усклађеност са свим обавезама које се односе на стављање предметне робе у одговарајући царински поступак или обављање одобрених радњи.
- Ово важи и за пружање било каквих информација у било ком другом облику које царински органи захтевају или које се достављају царинским органима.
- Сходно наведеном, у интересу је директног царинског представника да пре подношења царинске декларације за стављање робе која подлеже механизму СВММ у слободан промет провери да ли лице у чије име се декларација подноси испуњава услове из Уредбе о СВММ.

Моје привредно друштво је регистровано у једној држави чланици ЕУ, али увози робу која подлеже механизму СВММ кроз више држава чланица. Да ли све те увозе треба да објединим у један јединствени квартални извештај?

- У прелазном периоду, подносилац СВММ извештаја је одговоран за достављање кварталних СВММ извештаја са информацијама о уграђеним емисијама све уведене робе која подлеже механизму СВММ. Роба која подлеже механизму СВММ се повезује

са подносиоцем СВММ извештаја путем EORI броја који се доставља царинским органима. У предметном сценарију постоји само једно привредно друштво са једним EORI бројем. У кварталном СВММ извештају је дакле потребно објединити информације о уграђеним емисијама све робе која подлеже механизму СВММ коју то друштво увози, чак и ако је роба увезена у различите државе чланице.

- Напомињемо да увозници могу да се одлуче да именују индиректног царинског представника који ће, ако пристане да извршава обавезу извештавања, морати да достави свој EORI број приликом увоза робе која подлеже механизму СВММ, те да извршава обавезе из механизма СВММ уместо увозника за ту робу коју увози индиректни царински представник.

Да ли се роба у транзиту кроз ЕУ мора пријавити у складу с механизмом СВММ?

- Не. Механизму СВММ подлеже само роба која ће бити стављена у слободан промет у ЕУ, а роба у транзиту му не подлеже.

Да ли ће се обавеза извештавања у оквиру механизма СВММ примењивати на роба која подлеже механизму СВММ која је ушла у слободан промет унутар ЕУ услед неусклађености са царинским поступком који не представља увоз (нпр. привремени пријем) и за коју су све дажбине и порези већ плаћени кроз тај неусклађени поступак?

- За стављање робе у слободан промет потребно је да буду испуњени захтеви механизма. Сходно томе, контрола да ли су ти захтеви испуњени треба да претходи стављању робе у слободан промет.
- У случају неусклађености примењивао би се члан 198. став 1. тачка б) [Царинског законика Уније](#) would apply (шј. „царински орјани љредузимају све неоходне мере, укључујући и зајлену и љрогају или унишљавање, за расјолањање робом која се не може љусјији јер љоглеже забранама или ојраничењима“), јер роба подлеже захтевима механизма СВММ који нису испуњени.
- У том случају примењивао би се и члан 198. став 2. [Царинског законика Уније](#) (шј. „смајра се да је роба која није роба Уније, а која се усјуја у корисј државе, огузима или заллењује, сјаављена у љосјујак царинској складисјења“).

Да ли треба да пријавим СВММ робу која је стављена у режим активног оплемењивања?

- СВММ се примењује само на робу која се ставља у слободан промет у ЕУ. Дакле, у случају робе која подлеже механизму СВММ која се ставља у режим обуставе царине ради будућег извоза или ради оплемењивања, не постоји обавеза примене механизма СВММ.

- Међутим, истичемо да, ако роба која подлеже механизму СВAM изађе из режима активног оплемењивања да би била стављена на тржиште ЕУ, постоји обавеза примене механизма СВAM.
- Обавеза извештавања у оквиру механизма СВAM такође настаје и у специфичном случају када се роба која подлеже механизму СВAM која је била стављена у режим активног оплемењивања преради у производ који више не представља робу која подлеже механизму СВAM и тај крајњи производ се на крају ставља у слободан промет у ЕУ (видети члан 6. [Имплементационе уредбе](#)). У овом конкретном случају, СВAM извештај би садржао информације о количинама и уграђеним емисијама СВAM робе стављене на активно оплемењивање (члан 6(ф) и (г) СВAM Уредбе), али не и о количинама и уграђеним емисијама финална роба пуштена у слободан промет, јер у овом примеру ова роба сама по себи није СВAM роба (тј. Члан 6(а) и (б) се не примењује).

Период дефинитивне примене

Како ће СВAM функционисати у пракси у периоду дефинитивне примене?

- СВAM ће пресликавати ETS у смислу да се систем заснива на куповини сертификата од стране увозника. Цена сертификата ће се израчунавати у зависности од недељне просечне аукцијске цене емисионих дозвола у систему ЕУ ETS изражене у еврима по тони емитованих еквивалената CO₂. Увозници робе ће морати или појединачно или преко представника да се региструју за учествовање у механизму СВAM и да купују СВAM сертификате.
- Сертификати које достави подносилац СВAM извештаја морају одговарати количини уграђених емисија у предметној роби израженој у тонама CO₂. Поред тога постоји и могућност куповине сертификата током године.
- СВAM сертификате ће државе чланице кроз заједничку централну платформу продавати овлашћеним подносиоцима СВAM извештаја са седиштем у тој држави чланици. Само *овлашћеним* подносиоцима СВAM извештаја дозвољено је да купују сертификате. Ови сертификати се достављају преко Регистра СВAM најкасније до 31. марта сваке године почев од 2027. године, за уграђене емисије у увезеној роби у току 2026. године.
- Очекује се да ће се извештавање о уграђеним емисијама вршити под сличним условима као у прелазном периоду, тј. искључиво путем онлајн портала – Регистра СВAM.

Које обавезе ће увозници робе која подлеже механизму СВАО имати у периоду дефинитивне примене?

- У периоду дефинитивне примене, само овлашћени подносиоци СВАО извештаја могу да увозе робу у Унију (члан 4. [Уредбе о СВАО](#)). Овлашћени подносилац СВАО извештаја је, у складу са чланом 5. [Уредбе о СВАО](#):
  - ако увозник нема седиште у држави чланици: индиректни царински представник;
  - ако увозник има седиште у држави чланици: увозник, односно, уколико се тако споразумеју, индиректни царински представник.
- Из наведеног произилази да, ако увозник нема седиште у држави чланици, а индиректни царински представник нема статус овлашћеног подносиоца СВАО извештаја, предметна роба која подлеже механизму СВАО се не може увести у Унију.

Да ли ћете након 2026. године забранити увоз артикала који подлежу механизму СВАО ако увозник у ЕУ није овлашћени подносилац СВАО извештаја?

- Да. Чланом 25. [Уредбе о СВАО](#) прописано је да „царински органи неће дозволити увоз робе од стране било ког другог лица осим овлашћеног подносиоца СВАО извештаја“.

Како се може поднети СВАО извештај у периоду дефинитивне примене?

- СВАО извештај преко Регистра СВАО подноси овлашћени подносилац СВАО извештаја. Напомињемо да се у периоду дефинитивне примене, „Прелазни регистар СВАО“ замењује „Регистром СВАО“.

Како ћу моћи да приступим Регистру СВАО у периоду дефинитивне примене?

- Након што надлежни орган одобри пријаву увозника, исти ће се сматрати овлашћеним подносиоцем СВАО извештаја. Сваком подносиоцу СВАО извештаја Комисија додељује број СВАО налога, који му омогућава приступ Регистру СВАО.

Која ће бити улога Европске комисије у периоду дефинитивне примене?

- Као и у прелазном периоду, Комисија ће наставити да води Регистар СВАО, разматра СВАО извештаје које поднесу подносиоци извештаја и обавештава националне надлежне органе о свим потенцијалним проблемима, те прати увођење механизма СВАО и ризике од његовог избегавања.
- Поред тога, Комисија ће водити централну платформу за продају СВАО сертификата увозницима. Привредни субјекти ће куповати и могу да уступе другима СВАО сертификате које су купили на овој платформи.

Да ли ће ЕУ проширити обухват механизма СВАМ?

- До краја прелазног периода примене механизма СВАМ (до краја 2025. године), Комисија ће извршити свеобухватну процену примене механизма СВАМ. На основу података прикупљених у том периоду, у оквиру процене ће између осталог бити пажљиво сагледана могућност проширења обухвата механизма СВАМ на другу робу и секторе обухваћене системом ЕУ ЕТС код којих постоји ризик од цурења угљеника (видети члан 30. став 2. [Уредбе о СВАМ](#)). За проширење обухвата механизма СВАМ потребан је законодавни превод Комисије, након чега следи измена Уредбе о СВАМ коју морају да усвоје Европски парламент и Савет.

На који начин подносилац СВАМ извештаја постаје „овлашћен“ и који је временски оквир за добијање овлашћења у периоду дефинитивне примене?

- Национални надлежни орган у држави чланици у којој подносилац захтева има седиште одобрава статус овлашћеног подносиоца СВАМ извештаја, ако подносилац захтева задовољава следеће критеријуме:
  - није био укључен у озбиљну повреду или поновљене повреде царинског законодавства, пореских правила, правила о тржишној злоупотреби или Уредбе о СВАМ;
  - доказао је свој финансијски и оперативни капацитет;
  - има седиште у држави чланици у којој је пријава поднета;
  - додељен му је EORI број.
- Пре давања овлашћења потребно је спровести консултативни поступак, који не може да траје дуже од 15 радних дана. У прелазном периоду, Европска комисија ће усвојити подзаконске акте у којима ће бити ближе одређен поступак давања овлашћења (видети члан 17. став 10. [Уредбе о СВАМ](#)).

Како увозници у ЕУ могу да се осигурају да ће од извозника изван ЕУ добити информације које су им потребне да би могли правилно да користе нови систем?

- Произвођачи изван ЕУ би морали увозницима њихове робе регистрованим у ЕУ да достављају информације о уграђеним емисијама за ту робу. У случајевима када те информације нису доступне у време извоза робе, увозници у ЕУ ће моћи да користе подразумеване вредности како би одредили број сертификата које морају да купе. Међутим, увозницима ће вероватно бити повољније да доставе обрачун уграђених емисија.

На који начин ће се обезбеђивати поузданост пријављених информација?

- Комисија ће, у сарадњи са органима држава чланица, континуирано пратити пријављене емисије и одговарајућу трговину, како би препознала праксе избегавања и непоштовања Уредбе о СВАМ и њених подзаконских аката. Поред тога, у периоду дефинитивне примене вршиће се провере, а у извештају насталом на основу њих

биће садржане информације о квантификацији емисија и начину на који су те емисије приписане различитим врстама робе.

- У периоду дефинитивне примене, пријављене уграђене емисије треба да провери верификатор акредитован у складу с посебним правилима о акредитацији (која ће Комисија одредити у прелазном периоду), који ће сачинити извештај о верификацији. У складу с тим, уз СВAM пријаве ће се достављати копије извештаја о верификацији емисија.
- Изрицаће се казне у случајевима када подносилац СВAM извештаја унесе робу на царинску територију Уније, а не поступи у складу с обавезама које су прописане Уредбом.

Како ће функционисати акредитација верификатора?

- Европска комисија ће у прелазном периоду радити на подзаконским актима којима ће бити утврђена правила о акредитацији и верификацији.
- Ти прописи ће обухватати: прво, два имплементациона акта, у складу са чл. 8. и 18. [Уредбе о СВAM](#), којима ће се утврдити начела верификације и усклађеност обухвата верификације у систему EU ETS и механизму СВAM, и друго, делегирани акт у складу са чланом 18. [Уредбе о СВAM](#) којим ће бити дефинисани услови за акредитацију верификатора.

Како ће се бесплатна расподела рачунати приликом обрачуна обавезе према механизму СВAM које је потребно платити?

- Европска комисија ће сачинити правила о томе након добијања овлашћења из члана 31. став 2. [Уредбе о СВAM](#).

Како ће се цена угљеника плаћена у трећој земљи одбијати од обавезе у механизму СВAM?

- Овлашћеном подносиоцу СВAM извештаја би требало да буде дозвољено да захтева смањење броја СВAM сертификата које треба да преда сразмерно цени угљеника која је већ ефективно плаћена у земљи порекла за пријављене уграђене емисије робе која подлеже механизму СВAM.
- Уредба о СВAM дефинише „цену угљеника“ прилично широко, као „новчани износ плаћен у трећој земљи на основу шеме смањења емисија угљеника, у виду пореза, дажбине или накнаде или у виду емисионе дозволе у оквиру система трговине емисијама гасова са ефектом стаклене баште (...)“.
- За смањење броја СВAM сертификата рачуна се само цена угљеника која је „*ефективно* плаћена у земљи порекла“. У случају да овлашћени подносилац СВAM извештаја користи било какав попуст или други вид компензације, та погодност се узима у обзир приликом утврђивања *ефективно* плаћене цене угљеника.
- Комисија ће пре краја прелазног периода у 2025. години припремити имплементациони акт којим ће утврдити додатне појединости у вези са

израчунавањем цене угљеника која је ефективно плаћена у земљи порекла (видети члан 9. став 4. [Уредбе о СВМ](#)).